

САНД ОТОХ

ЧУРАПЧЫ
УЛУУХУН
КАБЫАТА

КАБЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
18 КҮНҮТТӨН ТАХСАР

№ 50 (8468). 1999 СЫЛ ВЭС БЫЫН 3 КҮНӨ. ЧЭПНЭР. СЫАНАТА — 1 СОЛК. 10 ХАРЧЫ.

Правительство киэн ыгырыылаах мунньага

ДЬАҔАЛТАЛАР ЧОПЧУ СОРУКТАРЫ БЫҔААРЫАХТААХТАР

Киэн ыгырыылаах мунньагы арыбарыгар республика Президентэ М. Е. Николаев улуус байылыктарыгар, министрдыгар, ведомстволар салайааччыларыгар кылгас киирин тыһа эттэ. Туһааны Сурукка хаһыскаларынан ыйаллыбыт соруудахтары, диэтэ киэн, боодьодор уонна көдүүстээхтик толоробутугар ким туох санаааары, туох проблемалары быһаардахха сатаарын ыйаастык этиэххит. Правительство аан бастаан нэһилиэнньэбэ отчуоттаата, оттон Президент Суругар байылыгы уонна тугаастаагы сыйаларга сорууттар туруорулуунулар. Ааспыт сылга ситиспит промышленность 4,4 бырыһыан үүнүүтүн салгы кыйаан тутарбытынан, өссө үрдэтэрибиттэн экономикабыт турутун бөөрөгөтөрбүт тутулуктаах. Байылыгы сылга көрдөрүүнү иһин төгүд улаатыннаар соруутаххыт.

Сатаан үлэни тэрийбэккэ олорон, диэтэ Михаил Ефимович, кириитикээн эрэ дьарыгыры туһата суох. Байылыан үлүһүйүүнү тохтотуохха наада. Саамай сүрүн итэҕэһинэн республика баарадай бас биллэтин сатаан салайааччы буолар. Үлэ төлөбүрүн үлэ түмүгүттэн тутулуктаах гынар механизмнары тобуларга сөй буолла диир Президент тоһоролон боһотто.

Салгыи Правительство Председатели бастаан солбуйааччы А. К. Акимов дьонунуан кэпсэтинтэ ыһыгар диир ырытылаах, түмүктөөһүннөөх дакылаатын иһин бирэн, тыл эһинигэр киирдэлэр.

Саха Республикатын салаалтата производствоты тосту үүнүрүннэ, ылыммыт күүсүн олоххо киллэринтэ биллэр кестер хардылары инникилээн оңорбут баһылыктаран Мирный улуунун дьаһалтатын байылыгы В. Н. Басыгысов маһайгынан тыл илар.

—Дакылааты иһэ олорон, диир киэн, мин атын улуустар ортолоругар хайдах кестөрбүтүн чуолкайдик ырыта санаатым. Бу кэмтэ Правительствода экономическай блокка тосту уларытылар тахсыбыттары мин биһирийбин. Дакылаат да, атын да матырыааллар диир хорутуулаахтык, кэлэник ырытылаах оңолуунулар. Экономика министрствотын кытта үөсөй тыһа булабыт. Улахан оңорбут үүнүүтүн улууска туһаны ылар буоллаһытына эрэ, дьонусуорго көдүүтүр кыахтаабыт. Бары предприятиелар экономика министрствотын производствотнай соруудахтарын ылар үлэлээн эрэллэр.

Итинтэи салгыи байылык чопчу дьаһалларга тохтоо. Үс сыл буолла, диир киэн, бары предприятиеларга, тэралталарга үбү аахсыга былаан түһэриилэр буолбута. Оңоһор ааспыт сылга иһин баһылыбыт 1,5 мол. солк. дохуоттаннута. Ик дьала министрствотын органнара 2,5 мол. солк. аахсыбыттара. Ол курдук араас предприятиелар, тэралталар 28 мол. курдук киллэрбиттэ. Ити да бюджетка эһи буулаа дии. Учуота суох контуруол иһиллэбит. Оңон учуоттуур аһыты оборудованиены күүсэ киллэрэн арабит.

Акционерный обществоларын аһа дьарытаныбыт. Араас территорияда бааллар да, биһиги салайаахтыкхыт. Холбоор, «Якутэнерго» аахсыбыт үбү 55 бырыһыана улууска хаалар. «Якутгазпром» предприятиеларын алиһитигэр ситэ ыла иһикпит, ол араар сотору олору бэрээдэтиһит дии саныбын. Үс өртүнн кыамаат предприятиелар сорохторо эһотлэр. Дьонусуот хаһайыстыбатын управлениеларын эһа үбү олорорго соруудахтыгыт. Холбоор, Чернышевский боһуолатер коммунальниһтар оңоһор ЛЭП тутуугулан дьарытаныаллар.

Салгыи В. Басыгысов кредиттэй иһтэри бэрээдэтиһитэ тохтоо. Ик тосту наһаан улуус үрдүн 42,2 мол. сууманын кестер. Бу дьаһаллары утарыааччылар олус элбэхтэр. Бюджетта туһанын ваэначейскай систематыгар иһирэбит. Олох хааһыта көрдө-

рөн иһнэ. Нолуокка иһин бухтааларылааххыт. «АЛРОСА»-таң ураты олохтоох нолуогу бары төлүүлэр. Үлэбитин информатизациялар хаһысаны туһабыт. Бирдин күнүнөн бюджеттааххыт, эву бары дьаһалталар билэн олороллор.

Предпринимательствоты күүһүрдэи аһабит; эргэни, тайадайы таһыта, сад-оһуруот таһаарыстыбала. Ра уо. д. и. Бас биллэти, иалга-салга уонна сиргэ нолуогу хомуйууну тунсарар сыйалтан сир кадастрын оңордубут. Оңтон 60 мол. солк. дохуот аһыллэ диир суоттубут. Салаалтабыт структурагыгар уларытыла киллэрэһхит; бас биллэтин салайыта управление тэрийэһхит.

Ыам ыйын саһаланытыгар Таас Үрөххэ иһби переработкалар установкаһын үлэһи киллэрэһхит. Биһигини кытта үлэлээн баһалаах инвестор элбэх да, бийэбит иһтэриһэһитин эһа көрөн сөбүлэһхит.

Сад-оһуруот таһаарыстыба биһиэхэ улахан тирэх буолар. Хортуоннуу 80 бырыһыанын хааччылабыт. Былырын 80 тыһ. тонна хортуоннуу үүнүрүммин. Ит, 700 тыһ. тонна эһи оңорбулут.

Маһна туту Президент М. Николаев баһылыктан ыйтар: Мирный улуунун дьаһалтата алмаастаах промиссия дьаһалталарыгар базовый буолар кыахтаах дуо? В. Басыгысов толкуйдуохха сөй курдук эттэ.

Аһа тыа сирин улуустарыгар Президент Суругуан хаһааһыны таһаарыт Амма улуунун байылыгы Д. Ф. Наумов трибунада тахсар.

—Ааспыт сылга, диэтэ байылык, айылга нэдэһиттэн экономикагыгар олус улахан хоромну таһыта. Күүсүт-күдэхит айылга алдытытын оһоруурыгыгар барда, оборотнай средстволара суох кэриэтэ хаалдыбыт. Сүөһү аһаанын төлүгөр түһэриһэ, тутуу матырыаалларын оһорон таһаарыта, дьонусуот хаһайыстыбатын уларытан тэрийиһэ, эргэни тунсарыта, үрөхтэһиһиһэ, доруобуйа харыстабылыгар, ово спордулар аһал программаларытын улуус Мунньада биһэргэһиһэ.

Президент Суругар ыйылар соруудахтарытын дьонго-сөргөбэ тириэртибит. Байэ ара күүһүгэр эһаара иһиллэр өйдөтүлэр.

Саамай улахан хардытыгыт бурдук хаһайыстыбатын сайыннары буолуоҕа, бу салаада иһикс тыһымитын ылар былааннаххыт. Быһаһа наарга уонна ыйылар сизмэһэ 7300 гектар сирин былааннаһыбыт.

Салгыи байылык арда түмүгү бһэрэр салааларга үлэтигэр тохтоо. «Туймааданы» иһтэ дуоһаар байылыгынан аһмалар 7500 иһэ кууруссаны, 4300 бөрсуонаты аһыллалан нэһилиэнньэбэ тарбатыахтара. Бу барыта дииэ көргөн экономикаһын тунсарыта. Чаһынай ыалларга сибинниһэи 3500-кэ тириэрдэр былааннааххыт. Бу соругу толорууга аһылык базатын хаһааһаа наада. Ол иһинтэи комбикорму уонна сизмэ бурдугун аһылыгы маһаһын аһыан, ыалларга сыйа төлүүгө тарбатыаххыт.

Иһинитэи республикада ыйылар бурдук сирин иһини үс тыһымт бһирин биһиги, аһмалар, ыйааххыт. Хаһыкааттары кытта кыттыһан 450 тонна мээһэ бурдугу ыйааххыт. Аһымаларга 2200 центнер бурдугу былаан бһэрдилэр. Бу кыра дии санылабыт. 6000 тоннада тириэрдэһхитиһи сөй этэ.

Салгыи Дмитрий Федосеевич салгы иһинитин бөрдүүсубатын экспортка таһаарарга соруутаналларын эттэ. Онуоха правительствотан салгы бөрдүүсубатыгар аһа хойдуга сөй түбөһөр стандарттары иһитан оһороругар көрдөһөр.

Оһуруот аһыан күүсэ дьарыктаһыбытыгар, диир киэн, рыһаһыт суох. Мөһтүлэһэр салаас баара буоллар. Нэһилиэнньэ дохуоттаахтык үлэлэрип туһугар хаһаас бирэмэтигэр кэлэи наада. Оччоҕо нолуогу хомуйуу да улаатыа этэ.

Ого спордуи сылыгар тыа сирин нэһилиэнньэбэ ула-

хан эрэллэи уураһ. Дьон пароднай тутуу ыйматиниан спорт базатын бөрдөгөтөргө бөһө. Онуоха Правительство оһтэрооборудованиһаи, сорох матырыаалларынан көмө көрдөһөбүт. Саамай улахан өһөбүр—хаһаһы кэһитэр ыһы. Оччоҕо ара дьону көрдүлөхкүт.

Иһурба улуунун дьаһалтатын байылыгы В. А. Потрова, төһө да ууга бары содула улахаһын иһин, Президент, Правительство быһааччы көмөлөртөн, хаһаһылаах дьаһаллар ыйылланын, аһыт сыйлаах кыһыгы этэһиһэ туорааһыһыт диир этинити саһаһыт. Дьон-сөргө сорууулаахтык туруан, түмсүү-аһхити ыһаан сыһаах бһир ый иһигэр 43 тыһ. тонна оту бөһөһөһиһит.

Быйыл республикабыт Президентэ М. Е. Николаев тыа сирин баһаһаһыһын көһнөргө туһулаһыт чыһы да үтүө уларыһылары иһиллэр туһулаах ыйаахтара нэһилиэнньэ өһү-саһаһыти уһугуһирди. Үлэтигэр-хаһаһытыгар тирэх, өһөбүл буоларын эһинтэһи-хаһымитынан бһилибит. Бу ыйаахтар—

тыа ыһыи, бүтүн тыа сирин экономикаһын туруктаах суолга киллэрип чуолкай хаһыскаларынан буолаллар диир сыйаһыһыт. Ол курдук, байылыгы сизмэ бастаһы кварталыгар сизмэ, ыһах сүөһү аһаһыиан аһотиниһэ, чаһынай хаһаһыстыбалары өһөһүһиһэ ыһа ыһаһа үлэлээн кэлэбит. Ити түмүгөр байыт аһыт сизмэ таһымиттан сүөһү аһаһыи 10, сизмэи 5 бырыһаһынан аһоттибит.

Биллэни Президент ыйаахтарыи олоххо киллэриһиһэ быһааччы иһаһа үлэлэһиһэ. Мисэһитигэр кыһаһа, проблема элбөх. Чаһынай ыаллар нааһыһыларыи учуоттаһа, түргэһиһи сизмэ бөрдүүсубатыи бһэрэр салаһыи сайыннаар соруу туһар. Биллэни улууска 200 сибинниһэ ототун аһаһаи ыалларынан түһэтибит. Иһинити тутар тэриһталары өһөһүһиһэ, оһуруот аһыи үүнэриһиһи, элбөх сыйлаах от, бурдук сизмэтии хомуйууну кэһитиһэ аһаһаһытыгар кытти күүсүһүтүи хомбуаһыт.

Бийиһи улуусуһугар промышленность салаһаи көһыһэ киэн. Ол курдук Наһымитиһа аһаһаи хостөһуһа саһалэһа. Маһна сир баһыдаах мисэһи саһаһыи технолоһиянан баһылаһыи ыһытлар. Аһыдаһа—баһаһаи ыйыи диир Иһурба аһаһаһы бһэрэһэ.

Олохтоох «Кировский» разрезка производствө көһмэһи үрдэһиһэ үлэ уһуһаахтык барар. Ол курдук 37 бырыһыан үрдэһи, ааспыт сылга 40-ча т. чөххөс-тонно. Быйыл 50 тыһ. тоннада тириэрдэр былааннааххыт. Иһинити чөххүтүн брикеттиһи буолуһхыт.

Улууска электроэнергияһаи хааччылаһыта улахан маһаһаи баһаһаһыһаи олоробут. Ол курдук, электрөһияи сизмэ өһө 1970 сыйлааһа тутулаһыт буолан, наһ баһаһаи эһэһиһи суулаа туһаһаи. Оһон республикабыт Правительствода бу тыһаи суоттаһаи бөһлүрөһуһугар сизмэ иһиһа тутулаһуһугар көһөһөһүгэр көрдөһөбүт.

Мунньаһа республика үбүи министрө А. А. Кулаевскай үһэ-харчыта, государственной ресурсларга сыйһаи турутар тохтоот. Ол курдук ааспыт өртүгөр үөһэттэн түһүт эһи үбү-харчыи хайдах гыһаи туһаһаһыт диир өһүһи-саһаһаи салаһытдыбит. Иһинити үбү-харчыи, средствөи сизмэи табитыи аһаһаи дьаһыһаи дьулаһуһаһыт.

Правительство Председателэ В. М. Власов кыһаһаи түмүк тыһаи байылыгы сизмэ бүтүгөр диири аһаи хыһыи да революционнай дьаһаллар ыйыллаһаһаи сүөһаи диир тоһоролон эттэ. Ол курдук үлэбит туһулаһаи Президент ыйаахтарыгар, парламента, шоронна Суругар чуолкайдык ыйылыһыһаи диир. Оһон бу дьаһаллары олоххо киллэриһаи былаан-мероприятиеларын иһаһаи оһорон үлэлэһиһиһэ.

В. М. Власов республика Правительствода ааспыт сылга кризисни тохотторго ыһымит программада олоххо киириһиһэ түмүктэлэр түгэһэ кэлэ диир эттэ. Бу программа сүһиһиһи толорулаһуһуи ыйа.

Республика Президентэ М. Е. Николаев Правительствө киэн ыгырыылаах мунньаһын түмүктүүрүгэр бу мунньах бийиһи үлэбитигэр-хаһаһытыгар тосту уһыһыи киллэриһтэһаи диир тоһоролон эттэ. Туруорулаһуһу соруу соһуи. Экономиканы, бас биллэни салаһыиһы дьаһалта баһылыктара иһиллэриһиһаи кытаһаһаһыи ыйаахтаахтар, тус эһинитэһиһи сүгүөһтэһаи. Республика парламента, профсоюзтар, бас биллэһиттэи тутулаһаи суох бары предприятиеһаи, тэриһталар республика олохтоохторо хаһаи бһирдиһаи ыһаһаһаһыт.

Өһөһүһи республикабыт чһиһи, бһэрбит тыһыиһи үрдүмтүк тутар буоллаһыһына—үлэлэһтэһаһыт.

Тамара КОРИКИНА,
Иван КСЕНОФОНТОВ.

(Ово көмүскөдөгү күнүн быраанынныгыттан репортаж)

- 2 мнэстага—санын тирингэ.
3 мнэстага—сыналнаах бэлэх.
Усулуобуйа ууузе дахуураа.

КИНИ ААТА УМУЛЛУБАТ

80-нуу сылларга Аладар сэтте кылаастаах оркула-
тыгар үрдүк үөрөхтөөх биолог учуутал М. П. Мака-
ров үлээни кэлбитэ. Кини Сыланг нэһилиэгин уччата
эбэ. Бу кылаас суруйуулар Михаил Петрович кытта
биир идэни да буолбатар бииргэ доһордоһон үлээ-
бит сылларбын ахтан аһарыаһын баардым. Кол-
хозка уонна оркулаада үлээһин кэмнэрбэр кини кур-
дук элэксэй-сайаҕас доһору, табаарыны көрсүбүтүн
аһыйах эбитэ буолуо.

Михаил Петрович бэйэтин идэтин толору баһылаа-
быт учуутал эбэ. Билигин көрүүтүн, иитэр-үөрөтөр
үлэтин олорор нэһилиэгин, колхозун олорор ыһа
сүбөстөөн дүүрөлөөн туһанара, итинни кылаа-
ларын үөрөтөр методикалаада да дикхо сөн. Ол кур-
дук, оркулаада үлээһин бастаан сылларга бачча
кытат нэһилиэгин кылаастаах үлээһини тэрий-
битэ. Манна күн эгэлгэ оҕуруот астарын, ордуу хор-
туонун араас сортарын үүнэрэрэ. Бу сылларга хор-
туонун үрдүк үүнүүтүн ылары ситиспитэ. Хас кү-
нү ахсын кылаастаах үлээһини аһаар үүнүүнү
хомууларын интервату оҕуруот аһыаан хаччыны
сигиллибитэ. Билинэ колхозуу оҕуруот хортуон-
нун олордору. Михаил Петрович бэйэте тылаанан
сид айы хортуонуну сүмэттөөн көмөлөһөрө. Док-
сэ биир кэмгэ кини ити кылаастаах үлээһини
аһаар тутуулары ыһаан сибинниһэни уонна кылаа-
стаах хара сайыны иитэр баа санаалааһын көрсө-
битэ. Оҕуруоту мин колхоз председателини үлэти-
рим. Колхоз сайыл, сибинниһэ фермалардаада. Сала-
та сүбөлөһөн баран Михаил Петрович көрдөһүүтүн
иллээбитэ. Иинэ тылаан оркула кылаастаах үлээ-
һини аһаар сибинниһэ, кылаастаах хара сайыл баар
буолбуттара. Михаил Петрович аны оркулаада сто-
лярнай мастарыскайы туттарбыта.

Аладар оркулаатыгар М. П. Макаров аан баста-
нан кабинетнай системаны үлээһини учууталлартан
биирдэстэрэ буолар. Кини хаһаа даҕаны үлэтин сал-
гыбат, туора турбат буолара. Ол курдук үөрөтөр
иитэр үлэтин тас өртүн сайынны сүмэттөөн кы-
лаастаах столярнай сыагар бэйэте араас түнүк араа-
маларын, аһаары оҕуруура. Оркулаа тула үрүн
субалаах уонунан хатыһыны олордон үүнэрбитэ
билигин даҕаны сибинниһэ үүнөн тураллар, көрө кө-
түүнү биирлэлэр.

Үтүөкүннээх кини олорон ааспыт олоҕо, бар-дьо-
нуу аһаарыт, үлээһини үлэте хаһаа даҕаны ум-
нуллубат.

Василий ЛЫТКИН,
Чампара.

ЭВЭМ ОЛОБУНАН КИЭН ТУТТАБЫН

90-тан тахса сыллааҕыта Хоту Сыланг Чунгхайы
дизин алааһыгар үөрэх-билиин дикхо сүбэстэ, дьа-
дангы олохтоох Олохсөөс уонна Сэргэй Платоновтарга
утуу-субуу Катринис, Балаайа, Олохсөө, Аана дизин кы-
лаастар уонна Хабырыас дизин уол төрөөбүттэрэ.

Мин эбэм Олохсөө оркулаа дизин билбэтэ. Болто-
го нэһилиэгин «Кыһыл сүмэ» колхозун кинигигэр
Давыд Гаврил Гермогенович кэргэн тахсыбыта.
Төгүстэ оҕолонмуттарыттан сэрин сылларга дизин
үлэ ордуута. Аһаара туруу үлэһит эбэ. Гаврил аһа
дойду сэринигэр бастаан хомуурга түбөһөн фронтта
аттаммыта. 1942 сыллаахха кэргэннэр хара суруу
калбита. 4 оҕону көтөхтүүтүн аһаарда хаалбыт ийэ-
ви үгүс эрэй мун көрсүбүтэ, биир оҕотун өлөр олүү
туура туһуута. Икки оҕотун кытта «Кыһыл сүмэ»
колхозу кытта ыраах хоту көһөрүллүүтэ. Көһөрүтү
үтүрүлүн көтөххө сылдьар Клара дизин кылаастаах
айаан аһаарыны тулуйбакка аһа тынаа быстыбыта.
Хараһын уутунаа сууна сылдьар ийэ түөрт састаах
уолун кытта Кэбээйд буоругар үктэммитэ.

Проконий Лебедев салайар биргээдигэр киирсэн
балыктаһыта, ол сылдьан сибиргэхтөөн, хоргууан,
нэһилиэ, иччэбэй тирбэр быстыбатын салгараан
тыһынаах ордуута. Көһүүтүн кэлэн баран колхозка
өр сыл ыһаһынытаабыта, хайдалта, бочуокка сыл-
дыбыта. Оҕуруоту олус күндү иһтөөн массынна-
нан, ыһаахы таһааран уо. д. а. баһаарааламмы-
та. Эбэм Елена Сергеевна 1977 сыллаахха эмсэ-сү-
рөһүнн ыалдьан олбута.

Мин эбэм олорбут олохунан, үлэтинэн, сэрин, су-
рууан, хоту көһөрүллүү ыһаахтарын хорсуу са-
һаарынан кыһаарынан, дуулуурдаахтык үлээһини-
ни кини туттабын. Кинилэр баар буолуулар билин-
ни

инини олохтутун оҕуруоту, билигин иччаттар
киилэр умуу суохтаахтык, кинилэр олохторун
салгыһаахтык.

Таня ДАВЫДОВА,
Сыланг оркулаатын VI кылааһын үөрэнээччтэ.

ЫТЫК КЫРДЫАҒАС ААБААЧЧЫЛАР

Төлөйгө библиотеканын аһаар кэлбит 20-тан
тахса сыл буолла. Бу тухары мин араасмен аһа-
тарым—кырдыаҕас аһаарчылар. Кинилэртэн саамай
саастаахтара 83 хавыгар үктэммит Мирон Афанась-
евич Захаров. Төһө да сааһырдар мэдди сана кини-
лэртэ сураһар, библиотекка аһаартаах сахалы кы-
нигэте дикхо суох. Оттон эмэ бастын аһаарчы, 70-тан
тахсыбыт Василий Дмитриевич Хованов улуус кини
библиотекаһыттан аһаарчы кинигэтин саастаах
ыһаа аһаар, нуучча классик суруйааччыларын тал-
баастарын, кэмтөөн-кэмтөр сахалы ыһаарчыта-
ры кытта уларсар. Баһылай кинигэни үлүбэй аһа-
рат, ыһаарлаан, не хойгоһун бэйэтигэр итэрэн аһаар,
кинигэтин геройдары кэлэн ыһаарыт.

Бары кэмтэ 70 саастарын аһаарчыт ытык кырды-
аһаарчы Петр Харлампиевич Попов, Иван Гераси-
мович Нестеров, Иннокентий Дмитриевич Пермяков,
Константин Егорович Захаров уонна Михаил Се-
менович Толстоухон библиотекка өрүү сылдьаллар, ки-
нигэ аһаарынан, сибиргит аһаарчыта дикхо
аһаараллар.

Екатерина КСЕНОФОНТОВА,
библиотекарь, Төлөй.

ЫРААҢЫРДЫ ТУҢУНАН ЫРААС МУУСКА УУРАҢ ИИЭХХЭ

Сыл аһаар саасы икки мыйа улуус бары нэһили-
кэһэһини мууһаарыгар ырааһырдый мыйа биллэри-
лэн туһааннаах комиссиялар тэриһэллэр. Бу кыр-
дыга олорор бөһүөлэһэһитигэр бөх-сах олус элбэ-
һин ыһаартаан, өрө тардыа түбэһэ биир тыһа су-
лааах дьаһаллартан биирдэстэрэ буолар.

Саас улуус кинигигэр ырааһырдый үлэте хайдах ба-
ран иһэрин туһунаа «Сага олоххо» сии сырдатыллы-
на дикхо сөн. Ол тыһаан баран ырааһырдый мыйа-
рын улуус үрдүнэн түмөн аһаарчыларга билиһин-
нэрэр бөһүөлэһэһини мыйа-кэрди суруйуу
букаһын тахсыбата, урууку да өртүгэр суруллубата-
да. Улуус ырааһырдый мыйаарын сүрүнүүр комис-
сия маһаах кэлэр өртүгэр кыһаара маада курдук.
Буһааххы дьаһаан үлэһин-хавыһа ыһаарыт,
туох сибиргитигэр, иһаартааһын дьон-сэргэ билин-
тигэр таһаардаах кэлэр өртүгэр бөһүөлэһэһит ыраа-
һаһаар буолууларыгар эһаартааһыт буолууу ир-
диргэ туһааах өрө буолуох эбэ.

Гаврил ЕГОРОВ.

Уйбаан ВАХСЫТЫРАП

Мин бүгүн дьоллоохпун

Мин бүгүн дьоллоохпун
Ийэ тыһынан саһаарыһаан,
Кини не сүмэтин, сүөгэйин
Вилэ-көрө сатырыһаан.

Бүгүн мин дьоллоохпун
Саһаар саһаарын
Саһаары сайдаан эһаарын,
Суруйар, айар иһаарын
Сорук оһоһон сылдьарыһаан.

Бүгүн мин дьоллоохпун
Мини өйдөөчү, айааччу баһаартаан,
Кыра, сэмэй сатырыһаан
Кинилэр өрө туталларыттан.

Мин өссө дьоллоохпун
Ийэ тыһытыгар сибиргит
Ыһаартааһын ыһаар буолууһа,
Сыһа, сибиргит тыһаартаан
Ыһаартаан кэмтэ кэллээһинэ.

Мин өссө дьоллоохпун
Төрөөбүт тыһы тэрдүнэн
«Ийэ, аһа» дикхо иһаар тыһаар
Иһаартааһын этиһаар
Иһаартааһынэ.

«СОСНОВКАБА» СЫННАННЫМ

Мин баһаа саһаарыт кини бу күнүгэ харыс
үрдүн сылдьабын. Ол маһаартаа буолар, Улуустаа-
гы пенсониһаар управление (начальник Варвара Ва-
сильевна Макарова) салаһаа маһа кырдыаһаар
сылларынан Аллаһа Востокхо «Сосновка» профи-
лакторийга бөхсө туһунаа биирэн 24 хоту уһаа
сыннытти. Аны бу оҕуруотторун баһаар, кэлэр-
бэр бэйэлэрин маһаарыһаан иһаар, аһаар
биирдэлэр.

Сүүрбэттэн таһа ховунаа сынныһаан, эһаарчэ
дигирэн, дьон-сэргэни көрөн, кэмтөөн-кэмтөөн, сүр-
дэһин сэргэһиһаан. Баһаар күл аутобуһунаа тийһа
Олүһэ эбэ көмүһүн мууһун көтөрөн хоту холлоһо
устарын көрөн сөһтүбүт.

Бас чада билиһаар тутуллубут профилакторийга
сынныһаан, эһаарчэ кыһа биирбит дьоммор маһаа-
һын. Эһаар кырдыаһаары араһаарчылар, харыс-
тыһа, ыһаарчыт үтө маһа сибиргитын умнуом
суоһа. Дьоллоох буолуу, бар дьонго маһаарын, ба-
һаартааһын ыһаар дикхо аһаарыт.

Петр БОРИСОВ,
тыһа, үлэ ветерана, хоту көһөрүллүү
кыһаартааһын.

Хайаһаар.

«АЙАНАРЫ» АСТЫНА КӨРӨЛЛӨР

Бу аһаар саас Сыланг нэһилиэгин «Айаа» маһа-
най ансамблын кытта Томно улууһун уһаар сылдьар
түгэһа тосхойбута.

«Айаанар» бу улуус аһа нэһилиэгэр концертта-
һытара. Концерттар тоһу-толору көрөөччүлээх саа-
лаа баһаарлар. Бүтэйик концерттарын улуус кини-
гэр Хаһаарга «Восход» Сынныһаан кинигигэр үрдүк
таһаартааһын биирдэлэр. Кырдыгы кэмтөөһүнэ э-
тэххэ, баһаар кини уһаардаах саһаарын толору кө-
рөөччү кэллэ дикхо саһаар суоһа. Үөрөһүнүт кини бу
көһаарчы концертка саһаар, нууччалар саһаарын
толору кэлбит этиһаар. Концерт кинигигэр биир нууч-
ча эһаарчы кэлэн «Айаанар» ребита—молдыһа
дикхо уһаардаах уһаардааһын уһаартааһын
гар биир умнуллубат түгэһин буолла.

Ити курдук дьон-сэргэ, көрөөччүлэр маһаарын
ыһаан көтөллөнүлэр. Томно улууһун хаһаарта «Крас-
ное знамя» «Айаанар» «Айаанар» дикхо маһаары-
ны бөһаартааһын. Томно улууһун олохтоохторо П.
Вяшукровка, Александр, Егор Макаровтарга, И. Го-
воровка саһаартаа-саһа сибиргит баһаарчылар уон-
на дөһө да кэллэрин дикхо ыһаар хааллылар.

Иван ХАРЛАМПУЕВ.

ХАС ЧААС БУОЛЛА?...

Итинни кыһаарчы кэмэ суох элбэһа Кинилэр дик-
хэр хаһаар эрэ сии хаһаар сылдьаһын дьон буол-
аһаарта.

Урууку олох-дьаһаах маһаарыгар хаһаары өрө-
мүөнүүр эһаарчыны оҕуруоту да өрөмүөннээһини
аһаарга суох буолара. Оттон билигин хас мал аһаар
дьонго төһөлөөх элбэх кыра аһаарыттан тутулун-
танан туһаарыттан туһаарыт хары да, иһаар да
хаһаары сыһаартаа буолуу? Билигин кини, чэй
ыһаар кини хаһаары да аһаарынан саһаар кэмэ.
Оһо олох-дьаһаах маһаарыгар уһаартаа хаалбыт
«Күннэй» аһаарчы предриһаар бу бөһаарыһаа ма-
һаар көрөрө буоллар бөһа маһаары дьаһаа буолуу
эбэ. Эһаар саһаарытгар хайаарыт?

Т. АЛЕКСЕЕВ.

Хайы сах студенкалар

Улуустаагы гимназия 11 кылааһын үөрэнээччилэрэ
Марианна Собакина, Лина Говорова улаһаан маһаары
сигиллиһаартаа саһаар, СГУ Нерюнгритаагы фи-
лиһаар подфакультетыгар оркулаа партияһыттан сту-
дент үрдүк аһаар сүтүлэр.

—Киниргитигэр сөһа арэмтэххит,—дистилэр Ли-
нааһа Марианна,—аһаар элбэх өрө туттарыһаарта,
онто маһаарта икки эрэ эбэ. Нуучча тыһаар өйтөн
суруйуу буолбута, онто математикада уонна иһаар
тестирование маһаарытара. Сайын сыһаартааһын,
үчүтэйдик, өссө уонна өссө бөһаартааһын. Нерюн-
гри куорат олорор уһаарыһаарта үчүтэй дикхо. Нэ-
һилиһаарта, биллэрин курдук, нууччалар. Оһо, ки-
нигэр айаарытгар киниргэ эһаарта бөһаартаа ор-
дуу буолуу. Түгэһин туһаанан, бары оҕуруоту сибир-
гит баһаарыт. Хаһаар үөрөһө киниргити эр-
дэттэн баһаарынан, үчүтэйдик бөһаартааһын. Туһаан
да толлон туруман!

Таня ПАВЛОВА, гимназияка,

Автор суругар ажиллэр
санаа редакция позициятыгар
молдин сөн түбэнэр буолбатах.
Сурукка мыймалар, чакчылар
кырдынтаахтарыгар эппинэти-
мэһи автор тус бэйэте сүгөр.